

7/2661

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

SAYI : BAPK0201AR-GE-940 -1548
KONU : Yazılı Soru Önergesi

27/2004

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: T.B.M.M. Başkanlığı KAN.KAR.MÜD.' nün 24 Mayıs 2004 gün ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-5742 sayılı yazısı.

Bursa Milletvekili Sayın Kemal DEMİREL'in 7/2661-5765 esas no'lu yazılı soru önergesinin cevabı ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Erkan MUMCU
Bakan

EKLER:

EK-1 Cevap (2 sayfa)

EK-2 Karar (1 sayfa)

DAĞITIM:

Gereği:

T.B.M.M. Başkanlığına

Bilgi:

Başbakanlığa

**BURSA MİLLETVEKİLİ SAYIN KEMAL DEMİREL'İN 7/2661-5765 ESAS
NO'LU SORU ÖNERGESİNE İSTİNADEN HAZIRLANAN BAKANLIĞIMIZ
CEVABI**

Bursa'nın 86 kilometre kuzeydoğusunda yer alan İznik İlçesi, aynı adla anılan gölün doğu kıyısında kurulmuştur. Çevresi zeytinlik, bağ ve bahçelerle çevrili olan İznik'in etrafı yaklaşık 5 kilometre uzunluğundaki surlarla çevrilmiştir. İlk çağda kurulan kentin ızgara planı aynen korunmaktadır. İznik sadece Bursa civarının değil bütün Marmara bölgesinin en önemli tarihi ve turistik yörelerindedir.

Roma, Bizans ve Erken Osmanlı dönemlerine ait çok sayıda eser, tarihsel kent dokusu içinde bugün de yaşamaktadır.

Kültür varlıklarımız geçmişimizi yarınlara taşıyan vasıtalar gibidir. Geleceği şekillendirmek için bu varlıklara ihtiyacımız vardır. Tarihi eserleri korumak gelişmişliğin ve uygarlığın en önemli özelliklerinden biridir. Kültür varlıkları korunmalıdır.

İznik'te Roma döneminden kalma kent surları ve anıtsal Lefke ve İstanbul Kapıları, Tiyatro'su, Beştaş Anıtı, Bizans döneminden kalma Ayasofya ve diğer kilise kalıntıları, Hipoje mezar odası, Osmanlı döneminden kalan Yeşil Camii ile çekici bir turistik merkez olmuştur.

Halk arasında "Beştaş", "Dikilitaş" ve "Nişantaşı" olarak da bilinen anıt, İznik İlçesi'nin 8 Km. kuzeybatısındadır. Roma döneminde Nikaia (İznik)'den, Nikomedia (İzmit)'e giden karayolunun virajında inşaa edilmiştir.

Kentin 5 Km. kuzeyinde bağ ve bahçeler arasında yükselen bu mezar anıtı Elbeyli Kasabası, eski Roma yolu üzerindedir. Nikaia (İznik)'den, Nikomedia (İzmit)'e giden karayolu. Günümüzde bağ içerisinde yükselen mezar anıtı üzerindeki Grekçe kitabeden anlaşılacağı üzere Nikaia Kapı'larını yaptıran Cassius Chrestus'un kardeşi veya yeğeni olan C.Cassius Philiscus'a aittir. Anıtın gri damarlı kesme taşlardan yapılmış demir bağlantılı kaidesi yüksekliği 3m. Genişliği 2m. olan gri prizma şeklindedir. Bunun üzerine 0.46 m. yüksekliğinde çok yivli bir korniş oturtulmuştur. Bunun köşelerinde Palmetlerle bezemeli akroterler yer almaktadır. Bir kısmı olmasına rağmen belirgindir. Bu kaidenin üzerinde yükselen kısım, 3 yüzeyli, yukarıya doğru yükselen ve birbiri üzerine demir kamalarla oturtulmuş 5 beyaz mermer blokla örülmüştür. Bundan dolayı da "Beştaş" adını almıştır. Günümüzdeki yüksekliği 12 mt.dir. Aslında en üstte 6. bir taşın bulunduğu, fakat buradan düşerek kaybolduğu anlaşılmaktadır. Obelisk geniş olan birinci taşın üzerindeki Grekçe kitabede "C.Cassius Philiscus, C,Cassius Asklepiodotus'un oğlu, 83 yıl yaşadı" yazılıdır.

Anıtın alt kısmında toprağa gömülü olan bölümde mezarın yer aldığı, zaman zaman yapılan kaçak kazılarda, çukurlarda iri moloz taşlar ve duvar izlerinin bulunması, buranın tümülüs mezar odası stilinde yapılmış olduğunu belgelemektedir.

Amacımız hem kültürleri koruyup gelecek nesillere aktarmak, hem de bu zenginliklere sahip olan yörelerimizin ekonomik kalkınmalarını sağlayıcı tedbirler almak olmalıdır.

SORU 1: Özellikle yabancı turistler için ilgi çekici bir anıt olan "Beştaş" tamamen kaderine terk edilmiş bir eserdir. Bu esere turistlerin ulaşması ve ziyaretinin sağlanması için ilgili kuruluşlarla bağlantıya girmeyi düşünüyor musunuz?

SORU 2: Etrafı tamamen bahçeler ve ağaçlarla kapanmış olan bu eser neden kaderine terk edilmiştir?

SORU 3: Çevre halkının kimsenin ilgilenmediğini ve arada hazine arayanlar tarafından tahrip ettiğini belirttiği bu eser, kültür varlıklarımız arasında görülmekte midir?

SORU 4: Bu anıt için neler yapmayı planlıyorsunuz?

CEVAP 1-2-3-4: Bakanlığımızca yurdumuzda bulunan taşınmaz kültür varlıklarının bakım ve onarımları aciliyet durumuna göre ve belli bir program dahilinde her yıl ayrılan ödenekler çerçevesinde ele alınmaktadır.

Bursa İli, İznik İlçesi'nde bulunan "Beştaş", "Dikilitaş" ve "Nişantaşı" adları ile bilinen anıtın bakım ve onarımı hususu, mahallinde incelenmek üzere Bursa Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğüne intikal ettirilmiş olup, yapılan incelemeler sonucunda adı geçen eserin tescil kaydının olmadığı anlaşılmıştır. Söz konusu anıtın tespit ve tescil çalışmasının yapılabilmesi için konu, Bursa Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Müdürlüğü'ne intikal ettirilmiştir.

Ayrıca, Bursa Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 16.11.1992 tarih ve 2811 sayılı Bursa İli, İznik İlçesi ve yakın çevresinde yer alan tarihi eserlere ait tescil kararı örneği ektedir.(EK-2)

T. C.
KÜLTÜR BAKANLIĞI
BURSA KÜLTÜR ve TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KURULU
K A R A R

7/2661

Toplantı Tarihi ve No. : 16.11.1992/176

Toplantı Yeri
İSTANBUL

Karar Tarihi ve No. : 16.11.1992/2811

Bursa İli, İznik İlçesi ve yakın çevresinde yer alan antik dönem mezar yapıları, tümülüsler ve nekropol alanına ilişkin Bursa Valiliği İl Kültür Müdürlüğü'nün 27.8.1992 gün ve 2077 sayılı yazısı onandı, ekleri ve ilgili dosyası incelendi, yapılan görüşmeler sonunda;

Bursa İli, İznik İlçesi ve yakın çevresinde yer alan 2863 ve 3386 sayılı yasalar kapsamındaki arkeolojik önemi ve değeri bulunan tümülüs, mezar yapıları ve nekropolün yer aldığı ekli 1/5000 ölçekli haritalarda yerleri işaretlenmiş;

- 1) Katırol İni mağarasının
- 2) Bayırdibi Mevkii buluntu alanının
- 3) Deliktaş (Sarıtaş) Mevkii antik tören alanının
- 4) Elbeyli (Hespekli) Mevkiindeki Hypgeum ve mezar odasının
- 5) Elbeyli (Hespekli) Mevkii merdivenli kayanın
- 6) Elbeyli Koruluğundaki tümülüsün
- 7) Elbeyli Mezarlığındaki Dörttepe Dörtepe diye anılan iki adet tümülüsün

KTVKYK'nun 4.3.1988/6 sayılı ilke kararına göre 1.derece arkeolojik sit alanı olarak, Nekropol alanının ise KTVKYK'nun 4.3.1988/6 sayılı ilke kararına göre II.derece arkeolojik sit alanı olarak tesciline; Kurulumuzun 11.2.1990 gün ve 969 sayılı kararı ile tescil edilmiş olan Abdulvahap Tepesi ile 9.2.1991 gün ve 1589 sayılı kararı ile tescil edilmiş Barber Kayasının tescil kayıtlarının devamına karar verildi.

ASLI GİBİDİR

BAŞKAN
Prof. Dr. Metin SÖZEN
(İMZA)

BAŞKAN YARDIMCISI
Yard.Doç.Dr. İğil Aşkın YÜCE
(Bulunmadı)

ÜYE
Prof. Dr. Ataman DEMİR
(İMZA)

ÜYE
Prof. Dr. Mustafa CEZAR
(İMZA)

ÜYE
Dr. Bedri YALMAN
(İMZA)

ÜYE
....İznik Belediye Temsilcisi
(Bulunmadı)